

A BIZOTTSÁG 2001. szeptember 7-i AJÁNLÁSA
a szervezeteknek a Közösség környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerében
(EMAS) való önkéntes részvételét biztosító, 761/2001/EK európai parlamenti és tanácsi
rendelet végrehajtására vonatkozó iránymutatásról
(az értesítés a C(2001) 2503 számú dokumentummal történt)
(EGT vonatkozású szöveg)
(2001/680/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 211. cikke második francia bekezdésére,

- (1) mivel a szervezeteknek a Közösség környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerében (EMAS) való önkéntes részvételét biztosító, 2001. március 19-i 761/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet¹ meghatározza azokat a szükséges feltételeket, amelyek mellett a szervezetek részt vehetnek a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS);
- (2) mivel a 761/2001/EK rendelet felszólítja a Bizottságot, hogy ösztönözze az EMAS alkalmazásának következetességét, különösen a 4. cikk (7) bekezdésében említett hitelesítés területén;
- (3) mivel a hitelesítés területén a következetesség azáltal biztosítható, hogy tisztázzák a szervezeteknek szóló rendelkezéseket, és tevékenységük végzése során közvetlen iránymutatásban részesítik a környezetvédelmi hitelesítőket;
- (4) mivel gyakorlati iránymutatást kell adni a 761/2001/EK rendelet végrehajtására vonatkozóan, és ezáltal hatékony támogatást kell felkínálni a szervezeteknek, és hozzá kell járulni az EMAS összehangolt fejlesztéséhez az összes tagállamban; az iránymutatásnak ki kell terjednie különösen az alkalmazottak bevonására a rendelet I.

¹ HL L 114. szám, 2001.04.24., 1. o.

melléklete B pontja (4) bekezdésében említett módon, valamint a III. melléklet 3. pontja (1) bekezdésében említett környezetvédelmi nyilatkozat kidolgozására;

- (5) mivel az ajánlás rendelkezéseinek megfelelő útmutatás összhangban áll a 761/2001/EK rendelet 14. cikke alapján létrehozott bizottság véleményével,

AJÁNLJA:

1. A 761/2001/EK rendelet 3. cikke (2) bekezdésének c) pontjában említett EMAS környezetvédelmi nyilatkozatokat az ennek az ajánlásnak az I. mellékletében meghatározott útmutatással összhangban kell elkészíteni.
2. Az EMAS-t végrehajtó szervezeteknek az alkalmazotti részvétel tekintetében a II. mellékletben meghatározott útmutatást kell figyelembe venniük.
3. A szervezeteknek és a környezetvédelmi hitelesítőknek figyelembe kell venniük a III. mellékletben meghatározott útmutatást a környezetvédelmi szempontok azonosítására és jelentőségük értékelésére vonatkozóan.
4. A kis és közepes méretű szervezeteknek és környezetvédelmi hitelesítőknek a KKV-k hitelesítése tekintetében a IV. mellékletben meghatározott útmutatást kell figyelembe venniük.
5. Ennek az ajánlásnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2001. szeptember 7-én.

a Bizottság részéről
Margot WALLSTRÖM
a Bizottság tagja

I. MELLÉKLET

ÚTMUTATÁS AZ EMAS KÖRNYEZETVÉDELMI NYILATKOZATHOZ

(Ha másképp nem jelzik, a mellékletekre való utalások a 761/2001/EK rendelet mellékleteire vonatkoznak)

1. BEVEZETÉS

Az EMAS arra szolgál, hogy segítsen a szervezeteknek környezetvédelmi teljesítményük kezelésében és javításában. Ennek az útmutatásnak az a célja, hogy segítséget nyújtson a szervezeteknek a 761/2001/EK rendelet alapján működő program által előírt környezetvédelmi nyilatkozat összeállításában, és meghatározza azokat a kérdéseket, amelyeket a III. melléklettel összhangban lévő nyilatkozat elkészítése során figyelembe kell venni.

Ennek az útmutatásnak az elkészítése során figyelembe vették az érdekelt felek tájékoztatási igényeit, és azt, hogy a szervezetek hogyan tudnak megfelelni ezeknek az igényeknek. Az EMAS-t más programoktól megkülönböztető legfontosabb tényezők a nyitottság, az átláthatóság és a rendszeres környezetvédelmi tájékoztatás biztosítása. Ezek a tényezők a szervezet számára is fontosak a bizalom építésében az érdekelt felekkel.

1.1. *Tervezés*

A környezetvédelmi nyilatkozat alapos elkészítése fokozza annak hasznosságát, és jelentősen növeli azt az értéket, amelyet az eredmények valamint a szervezet környezetvédelmi teljesítményében elért folyamatos javulás közlése jelent. Lehetőséget teremt különösen arra, hogy kedvező képet alakítsanak ki a szervezet teljesítményéről a vevők, a szállítók, a szomszédság, a szerződéses partnerek és az alkalmazottak körében.

Az érdekelt felek különféle jellegű tájékoztatást igényelnek. Annak eldöntése során, hogy mit vonjanak be a nyilatkozatba, milyen formát öltjön a nyilatkozat, és hogyan közöljék, időben át kell gondolni ezeket az igényeket.

Az EMAS rugalmassága folytán lehetővé teszi a szervezetek számára, hogy a vonatkozó tájékoztatást meghatározott közönségnek címezzék, ugyanakkor biztosítja, hogy az összes információ rendelkezésre álljon azok számára, akik azokra igényt tartanak. Át kell gondolni, hogyan lehet a legcéltobbban terjeszteni a tájékoztatást, egyetlen jelentés formájában, vagy az érvényesített tájékoztatás szövegéből vett kivonatként. A környezetvédelmi nyilatkozatban felhasználandó információknak a környezetvédelmi vezetési rendszerben azonnal rendelkezésre kell állniuk, és ezért egyszerűen előállíthatóknak kell lenniük.

Noha a 761/2001/EK rendelet előírja, hogy a környezetvédelmi tájékoztatást nyomtatott formában kell azoknak a rendelkezésére bocsátani, akiknek nincs más eszközük a beszerzésére (III. melléklet (3) bekezdés 1. pont), a szervezeteket arra ösztönzi, hogy az összes rendelkezésre álló módszert használják fel a környezetvédelmi nyilatkozat nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételére (III. melléklet (3) bekezdés 6. pont). Az elektronikus formájú dokumentumok, például weboldalak költséghatékony lehetőséget kínálnak, amelynek segítségével a tájékoztatás nagy tömegek számára tehető hozzáférhetővé, és könnyen kinyomtatható azok számára, akik nem férnek hozzá ilyen lehetőségekhez. A szervezet ilyen módon elkerülheti, hogy nagy példányszámban költséges, színes jelentést kelljen előállítani. Annak érdekében, hogy átfogó képet lehessen alkotni a szervezet környezetvédelmi teljesítményéről, a 761/2001/EK rendelet megállapítja, hogy a tájékoztatást először a szervezet nyilvántartásba vételekor, majd utána háromévenként összesítve, nyomtatott változatban elérhetővé kell tenni. Ezen túlmenően a szervezetnek a tájékoztatásban az esetleges változásokat évente kell frissítenie (kivéve a 2001/681/EK bizottsági határozat¹ II. mellékletében a hitelesítés, az érvényesítés és a hitelesítés gyakorisága tárgyában adott útmutatásban meghatározott körülmények között).

1.2. *Felépítés és tartalom*

A környezetvédelmi nyilatkozatot mint nyilvános közleményt a világos és tömör megfogalmazásnak kell jellemeznie. Az EMAS nyilatkozatokat nem szükséges hosszú, kidolgozott iratok formájában elkészíteni. A rövid, jól felépített nyilatkozatok alkalmasak arra, hogy az összes megfelelő tájékoztatást biztosítsák az olvasó számára. Ez különösképpen a kisvállalatokra vonatkozik.

A 761/2001/EK rendelet nem határozza meg a környezetvédelmi nyilatkozat felépítését, sem a benne bemutatott tételek sorrendjét; ennek meghatározása a szervezet feladata, azzal a feltétellel, hogy a III. melléklet (3) bekezdése 2. pontjában meghatározott követelmények teljesülnek. Ha a szervezet olyan vállalati környezetvédelmi nyilatkozatot készít, amely több földrajzi helyet ölel fel, ügyelnie kell arra, hogy úgy építse fel a nyilatkozatot, hogy a vállalati nyilatkozatban minden egyes telephely jelentos környezetvédelmi hatásait egyértelmuen azonosítsa és jelentse (III. melléklet (3) bekezdés 7. pont).

A környezetvédelmi nyilatkozat olvasói igényt tarthatnak arra, hogy a szervezet környezetvédelmi teljesítményének eredményei a jelentosebb tendenciák azonosítása érdekében idoben összehasonlíthatók legyenek. Emiatt fontos szerepeltetni az elozo években jelentett információkkal egyezo típusú információkat, valamint megismételni a már megtett nyilatkozatokat, és így javítani az összehasonlíthatóságot az olvasó számára és érthetővé tenni a tájékoztatást. Tanácsos lehet kívülálló személyt kinevezni, hogy a dokumentumot annak elkészültekor vizsgálja felül és megjegyzésekkel lássa el .

2. ÚTMUTATÁS

Ez a szakasz a III. melléklet (3) bekezdése 2. pontjában meghatározott követelmények tekintetében nyújt útmutatást.

Követelmény:

a) pont: „az EMAS-ban nyilvántartásba vételre kerülő szervezet világos és egyértelmű leírása és tevékenységeinek, termékeinek és szolgáltatásainak, valamint bármilyen anyaszervezettel való kapcsolatainak összegezése”.

Cél: A szervezetnek és tevékenységeinek, termékeinek és szolgáltatásainak világos ismertetése.

Módszer: Adja meg a szervezet helyét, és körvonalazza tevékenységeit, termékeit és szolgáltatásait! A megjegyzésekkel ellátott térképek, fényképek és diagramok hatékonyan

¹ Lásd ennek a Hivatalos Lapnak a 24. oldalát.

biztosítják ezt a tájékoztatást, és felhasználhatók a szervezet vezetési szerkezetének és a szervezet más részeivel fennálló kapcsolatoknak az ábrázolására is.

A bemutatásban világosan jelezni kell, ha csak a szervezet egy részét vették az EMAS keretében nyilvántartásba, hogy a szervezet egymással szoros kapcsolatban álló részei tekintetében sem földrajzi, sem vezetési szempontból ne legyenek félreértések.

Ha a szervezet termékek széles skáláját állítja elo, ezek termékcsoportokban egyesíthetők. Szerepeltethetők az eloállított javak és a nyújtott szolgáltatások, valamint a szervezet alkalmazottainak száma és annak alapvető gazdasági adatai.

Ha a vállalat résztulajdonú leányvállalatokkal, közösvállalatokkal vagy külső vállalkozónak kiadott termeléssel rendelkezik, erről számot kell adni. Ugyanez vonatkozik az évközi felvásárlásokra, összeolvadásokra és a részesedések elidegenítésére.

Helyes gyakorlat:

- térképek és diagramok
- megjegyzésekkel ellátott légifelvételek
- folyamatábrák
- a szervezet besorolása (azaz NACE-kód)
- (megfelelo esetben) a kapcsolattartó személy neve.

Követelmény:

b) pont: „a szervezet környezetvédelmi politikája és környezetvédelmi vezetési rendszerének rövid leírása”.

Cél: a szervezet környezetvédelmi kötelezettségvállalásainak bemutatása, és annak körvonalazása, hogy ezeket a szervezetben hogyan valósítják meg.

Módszer: Szerepeltesse a környezetvédelmi nyilatkozatban a környezetvédelmi politikát! Röviden körvonalazza a szervezetnek a politika végrehajtását szolgáló vezetési keretét! A környezetvédelmi kérdésekhez kapcsolódó felelősségi köröket bemutató szervezeti ábra segítségével bemutatatható, hogyan valósítják meg a környezetvédelmi vezetési rendszert (EMS). Egy egyszerű folyamatábra vagy diagram szintén bemutathatja a politika, illetve a szempontok, eloirányzatok és célkitűzések azonosítása és értékelése valamint a hitelesítés közötti kapcsolatokat.

Jó ötletek:

- a környezetvédelmi politika és lehetőség szerint a vezérigazgató által aláírt bevezető levél szerepeltetése
- szervezeti ábra szerepeltetése a környezetvédelmi képviselő kapcsolattartási adataival
- az EMS felépítését bemutató diagram szerepeltetése
- megjegyzések a környezetvédelmi politika vagy a vezetési rendszer fontosabb változásaihoz.

Követelmény:

c) pont: „a szervezet jelentős környezeti hatásokat kiváltó jelentős közvetlen és közvetett környezeti tényezőinek leírása, és az e tényezőkkel kapcsolatos hatások jellegének ismertetése (VI. melléklet)”.

Cél: Átfogó kép bemutatása a szervezet jelentős környezeti tényezőiről, és tevékenységei, termékei és szolgáltatásai környezetvédelmi következményeinek magyarázata. Az a legfontosabb cél, hogy az olvasó megismerje a kapcsolatot aközött, amit a szervezet tesz, és a jelentős környezeti hatás között, amelyet ezzel okozhat.

Módszer: A szervezet leírhatja, hogy egyes jelentős környezeti tényezői hogyan gyakorolnak hatást a környezetre. Ennek alternatívájaként a szervezet különböző környezeti

közegeket is bemutathat (úgy mint levegő, víz, flóra és fauna), és leírhatja, hogy jelentős tényezők közül melyik melyikre van hatással. A bemeneti és kimeneti ábrák, a mátrixok és a megjegyzésekkel ellátott piktogramok szintén hasznosan elősegíthetik e tájékoztatás tömör formában történő tárlását. Lásd még az ennek az ajánlásnak a III. mellékletében a környezeti tényezők és hatások tekintetében adott útmutatást.

Említse meg a baleseteknek és környezetvédelmi kötelezettségeknek betudható hatásokat is! A múltbeli tevékenységekhez kapcsolódó hatások, amelyek jövőbeli kötelezettségekhez vezethetnek, szintén fontosak lehetnek.

Példa — környezeti tényezők és környezeti hatások

Fontos, hogy az EMAS nyilatkozat világosan írja le a környezetvédelmi program és különféle tevékenységei, valamint azok környezeti hatásainak potenciális jellege közötti kapcsolatot. E leírás elkészítésének egyik módja egy olyan mátrix, amely a programban szereplő tevékenységek és a környezeti hatások társuló jellege közötti kapcsolatot mutatja be.

TEVÉKENYSÉGEK		KÖRNYEZETI HATÁSOK JELLEGE
ÜZLETI ÉLETCIKLUS SZAKASZAI		
BESZERZÉS		
<i>Anyagok beszerzése gyártás, elosztás és forgalmazás céljából</i>		
Muanyagok beszerzése gyártás céljából		A nem megújuló erőforrások kimerülése
Papír, karton és nyomtatott anyagok beszerzése		A biológiai sokféleség csökkenése, globális felmelegedés és vízszennyezés
GYÁRTÁS		
<i>(Egészítse ki a termékek és szolgáltatások gyártására vonatkozó tényadatokkal és számokkal)</i>		
<i>Termék gyártása</i>		
Termék préselése		Globális felmelegedés és savasodás
Termék préselése és nyomtatása		Helyi levegőszennyezés. Alumínium, lakk, tinta és vízben oldódó hulladékanyagok
MARKETING ÉS ADMINISZTRÁCIÓ		
<i>Termékek és szolgáltatások fejlesztése, promóciója és marketingje</i>		
Grafika előállítása a termék csomagolásához és értékesítéséhez		Hulladéktermelés a fényképezési anyagok és a fémeket és savakat tartalmazó vegyszerek felhasználása és eltávolítása révén
Energiát, papírt és irodai felszereléseket felhasználó irodai tevékenységek		Globális felmelegedés és hulladéktermelés
ELOSZTÁS		
<i>A termékek közúti és légi szállítása a gyártási helyekről az elosztó központokba valamint a nagy- és kiskereskedelmi vevőknek</i>		
Karton és zsugorfólia felhasználása a szállítás során alkalmazott védőcsomagoláshoz		Eroforrások felhasználása és hulladéktermelés
Közúti és légi szállítás		Globális felmelegedés és helyi légszennyezés. Az olajtartalékok kimerítése. Forgalmnövekedés és zajszennyezés
ELTÁVOLÍTÁS		
<i>A hulladék eltávolítása az ügyfelek által, felesleges készletek és törölt rendelések eltávolítása újbóli felhasználás, újrahasznosítás, lerakás vagy elégetés útján</i>		
A termék csomagolásának eltávolítása a fogyasztók által		A háztartási hulladék mennyiségének növelése

Egyik másik módszer a szervezet tevékenységei által gyakorolt környezeti hatás és a tevékenységek bemeneteinek és kimeneteinek szembeállítása egyfajta „környezetvédelmi mérleg” formájában.

Bemenet	Kimenet	Környezeti hatások
Repülőgép-üzemanyag	Kibocsátás a levegőbe a következők formájában: — szén-dioxid — vízgőz — szénhidrogének — nitrogén-oxidok Üzemanyagok (főként a levegőbe jutó kibocsátás): — szén-dioxid — szénhidrogének	globális felmelegedés globális felmelegedés globális felmelegedés, talajszinti ózon keletkezése globális felmelegedés, savasodás, talajszinti ózon keletkezése, a sztratoszféra ózonszintjének vékonyodása, túlzott trágyázás nem megújuló erőforrások felhasználása globális felmelegedés globális felmelegedés, talajszinti ózon keletkezése

Jó ötletek:

- a VI. melléklet (6) bekezdése 1. pontjában szereplő követelmény teljesítése érdekében szerepeltesse a jelentős környezeti hatások azonosításának alapjául szolgáló kritériumokat
- használjon táblázatokat, diagramokat vagy folyamatábrákat.

Követelmény:

d) pont: „a jelentős környezeti tényezőkkel és hatásokkal kapcsolatos környezetvédelmi célok és eloirányzatok leírása”

Cél: Annak bemutatása, hogy mit szándékozik tenni a szervezet környezetvédelmi teljesítményének javítása érdekében. A szervezet környezetvédelmi programja céljaival és eloirányzataival segíteni fog az olvasónak abban, hogy megismerje a szervezetnek a környezetvédelmi teljesítmény javítására irányuló tevékenységeit. A szervezetnek képesnek

kell lennie rá, hogy világos kapcsolatot mutasson be az általa legjelentősebbnek tartott tényezők és a javításukra szolgáló tervek között.

Módszer: A célok és eloirányzatok jelentős környezeti tényezőkhez és hatásokhoz való hozzárendelése. Ez öltheti táblázat formáját, amely tartalmazza azt az időtartamot, amely alatt az eloirányzatokat és célokat el kell érni. Ez összevonható a c) pontban előírt tájékoztatással. Az eloirányzatok és célok bemutatása legyen konkrét, a tárgyhoz tartozó és lényegrető, és ahol csak lehetséges, mérhető.

Példa – környezetvédelmi program, célok és eloirányzatok

Kérdések	Célok/eloirányzatok	Tevékenységek	Idokeret
Anyagok – anyagok felhasználása	A környezeti hatás 20%-os csökkentése az anyagfelhasználáson keresztül	A környezetvédelmi irányelvek beépítése a beszerzési politikába	200X vége
Oldószerek és illékony szerves vegyületek (VOC)	Az oldószer-kibocsátás csökkentése az alábbi éves átlagszintek alá:	Új festomuhely kialakítása a vízálló felso fedorétegekhez	200X közepe
Oldószerek és VOC kibocsátása	— 53 g/m ² (szilárd anyagok) — 56 g/m ² (fémek)	Új festomuhelyi muveletek bevezetése	200X közepe

Jó ötletek:

- körvonalazza a célok és eloirányzatok kituzésének alapját, megfelelő esetben az elovigyázatossági módszerekre történő hivatkozással
- számoljon be a célok és eloirányzatok elérése iránti felelösség kiadásáról
- tüntesse fel a célok és eloirányzatok teljesítésének költségét
- viszonyítson az elozo jelentési időszakokból származó célokhoz és célkituzésekhez.

Követelmény:

e) pont: „a szervezetről rendelkezésre álló teljesítményadatok összegzése, összehasonlítva a jelentős környezeti hatásokkal kapcsolatos környezetvédelmi célokkal és eloirányzatokkal. Az

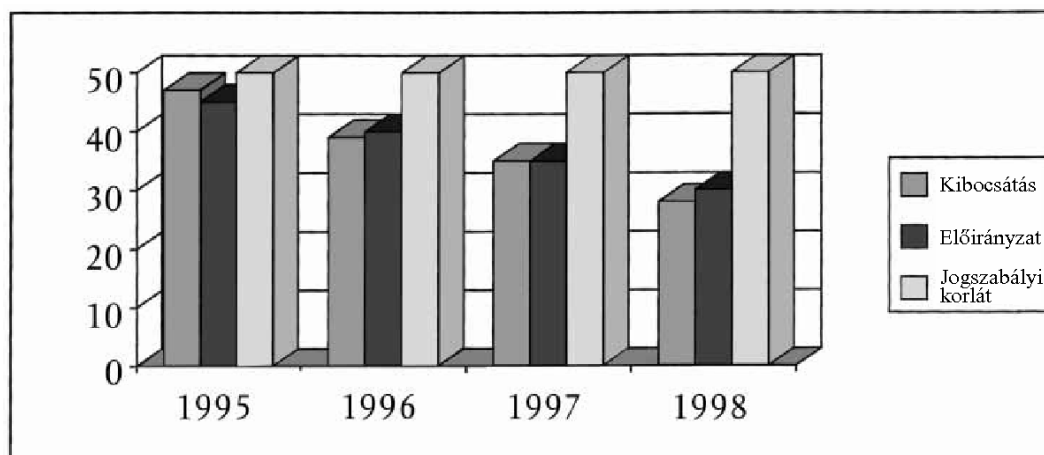
összegzés magában foglalhatja a szennyező kibocsátásokra, a hulladéktermelésre, a nyersanyag, energia és víz felhasználására, a zajra vonatkozó adatokat, valamint a VI. mellékletben ismertetett egyéb tényezőket. Az adatoknak lehetővé kell tenniük az évenkénti összehasonlítást a szervezet környezetvédelmi teljesítménye fejlődésének felmérése céljából”.

Cél: A szervezet környezetvédelmi teljesítményét valamint a céljainak és eloirányzatainak elérése irányába tett előrehaladását jellemző adatok bemutatása. Úgyszintén annak bemutatása, hogy időben hogyan változik a szervezet környezetvédelmi teljesítménye.

Módszer: Számoljon be a környezetvédelmi teljesítményről a VI. melléklettel összhangban azonosított jelentős környezeti tényezőkre vonatkozó célokkal és eloirányzatokkal összevetve. A teljesítmény bemutatására számos módszer áll rendelkezésre, úgymint grafikonok, ábrák és táblázatok. A teljesítményre vonatkozó abszolút szám adatok kombinálhatók teljesítménymutatókkal, és így a teljesítmény viszonyítható a termékkibocsátáshoz, az éves forgalomhoz és így tovább. Ha adatokról számolnak be, ügyelni kell arra, hogy a helyes mértékegységet használják. Ha az adatokat az EMS-en belül több forrásból összesítik, a szervezetnek arról is gondoskodnia kell, hogy az összesítés módszere pontos, és a hitelesítő által ellenőrizhető és megismételhető legyen. Az adatokat következetes formában kell jelenteni, amely lehetővé teszi az egyes évek közötti összehasonlítást.

Elképzelhető, hogy a célok és eloirányzatok közül a megadott időkereten belül nem sikerül az összeset elérni, különösen akkor, ha a szervezet kihívást jelentő célokat tűz maga elé. Ha a célok és eloirányzatok teljesítése elmaradt, az a helyes gyakorlat, ha a környezetvédelmi nyilatkozatban tett megjegyzésben ennek okát megmagyarázzák.

Példa – CO₂ kibocsátás az eloirányzatokkal és a jogszabályi eloirásokkal összehasonlítva

Jó ötletek:

- a teljesítménymutatók használata hozzájárul a szervezet által adott tájékoztatás világosságának, átláthatóságának és az összehasonlíthatóságának növeléséhez
- magyarázza meg, milyen intézkedéseket tettek a jelenlegi teljesítményszintek elérése érdekében
- mutassa be a teljesítményt a célokkal és előirányzatokkal valamint a jogszabályi követelményekkel és a nemzeti vagy ágazati környezetvédelmi előirányzatokkal való összevetésben
- magyarázza meg, milyen módszerrel szereztek meg és dolgozták fel az adatokat
- tegye teljessé a szervezet környezetvédelmi teljesítményéről adott képet oly módon, hogy megismétli, hogy a korábbi környezetvédelmi nyilatkozatokban lévő előirányzatok és célok milyen mértékben teljesültek
- nyilatkozzon arról, hogy az előirányzatokat miért nem érték el
- tegyen megjegyzést, ha az adatok nem állnak rendelkezésre (nem végeztek méréseket, nincsenek környezetvédelmi engedélyek vagy betartandó határértékek, stb.).

Követelmény:

f) pont: „a környezetvédelmi teljesítménnyel kapcsolatos egyéb tényezők, többek között a jelentős környezeti hatásokkal kapcsolatos jogszabályi rendelkezések teljesítése”.

Cél: Ha a szervezet olyan jelentős környezeti hatásokhoz kapcsolódó környezetvédelmi teljesítményre vonatkozóan jelent adatokat, amelyeket szabályoznak, jelenteni kell a jogszabályi szinttel összevetett teljesítményt. A szervezet a környezetvédelmi teljesítményéhez kapcsolódó egyéb tájékoztatást is szerepeltethet a nyilatkozatban.

Módszer: A d) pontban említett adatok jelentésekor a szervezet a jogszabályi határértékekre vonatkozóan is szerepeltethet tájékoztatást, hogy bemutassa, hogy elérték betartásukat. A szervezet által adható egyéb tájékoztatás körébe tartozhatnak a környezetvédelmi teljesítményt elősegítő beruházások részletei, a helyi környezetvédelmi csoportok támogatása, és az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd elősegítésére irányuló cselekvések. A szervezet fontolóra veheti, hogy beszámoljon a meglévő biztonságvédelmi tervekrol.

Jó ötletek:

- terméktájékoztatás
- beszerzési politika
- fontos döntések és beruházások
- elovigyzatossági intézkedések / környezetvédelmi tevékenységek / megelőző intézkedések
- panaszok, lakossági vagy közösségi aggályok
- kutatás és fejlesztés
- események és jogsértések
- költségvetés.

Követelmény:

g) pont: „a környezetvédelmi hitelesítő neve és akkreditálási száma, valamint a hitelesítés időpontja”.

Cél: Tájékoztatás nyújtása arra vonatkozóan, ki és mikor hitelesítette a környezetvédelmi nyilatkozatot.

Módszer: Ez elvégezhető egy szabványos nyilatkozat felhasználásával, amely leírja, mit tett a hitelesítő a nyilatkozat hitelesítése érdekében.

3. A KÖRNYEZETVÉDELMI TELJESÍTMÉNY JELENTÉSÉNEK KRITÉRIUMAI

A környezetvédelmi teljesítmény mutatóinak használata segít a szervezet által nyújtott tájékoztatás világosságának, átláthatóságának és összehasonlíthatóságának javításában. Ezeknek a mutatóknak a kiválasztása fontos, és meg kell felelniük a III. melléklet (3) bekezdésének 3. pontjában megadott követelményeknek. A Bizottság kello időben útmutatást fog kialakítani a környezetvédelmi teljesítmény mutatóinak kiválasztására és felhasználására vonatkozóan.

4. MEGHATÁROZOTT CÉLCSOPORTOK TÁJÉKOZTATÁSA

A szervezetek közzé akarhatnak tenni olyan tájékoztatást, amelyet konkrétan egyes érdekelt feleknek szánnak. Az alábbiakban néhány ötletet talál az érdekelt felek különböző csoportjainak aggályaival kapcsolatban. Lásd még a III. melléklet (3) bekezdésének 6. pontját is.

Érdekelt felek és tájékoztatási igények

4.1. *Helyi közösség*

Különleges érdeklődésre lehet számítani a következők tekintetében:

- az előállított és kibocsátott anyagok környezeti és egészségügyi tényezói
- külső kockázatok és ezeknek a szervezet általi megelőzése és kezelése
- tájékoztatás a panaszok jellegéről és számáról, a panaszosok kezelésének módja és a panaszok rendezése
- tájékoztatás a megengedett kibocsátások betartásának elmulasztásáról és arról, milyen intézkedéseket tettek ennek újbóli előfordulásának megelőzése érdekében.

4.2. *Vevők*

A szervezet valamint a szállítói és vevői között gyakran hosszú távú kapcsolat áll fenn. A vevők különösen befolyásos célcsoportot alkotnak. A termékek, eljárások, szolgáltatások és az irányítás tekintetében konkrét környezetvédelmi igényeket támaszthatnak szállítóikkal szemben (beszerzési politikák).

Az, hogy a vevők milyen konkrét tájékoztatás iránt érdeklődnek, és milyen környezetvédelmi fejlesztéseket tartanak kívánatosnak, a legjobban minden bizonnyal szoros kölcsönös kapcsolattartás és együttműködés révén határozható meg.

4.3. *Alkalmazottak*

Sok szervezet a környezetvédelmi nyilatkozat fontos felhasználói csoportjának tekinti saját alkalmazottjait. A szervezet adott esetben megvitatásra benyújthatja a környezetvédelmi jelentést az üzemi tanácsnak. A következő kérdések tekintetében várható konkrét érdeklődés:

- a környezetvédelmi helyzet és a munkakörülmények közötti kapcsolat, ezen belül a balesetek és események, valamint kezelésük módja,
- a környezetvédelmi területen folyó belső képzésre vonatkozó tervek és lehetőségek,
- a környezetvédelmi vezetési rendszer végrehajtása.

4.4. *Pénintézetek/befektetők*

A befektetők, bankok és biztosító társaságok növekvő csoportja mutat érdeklődést a szervezetek környezetvédelmi stratégiája és teljesítménye iránt. Konkrét érdeklődés várható a következő területeken:

- a szervezet vállalati szintű környezetvédelmi stratégiája és teljesítménye,
- a környezetvédelmi és pénzügyi tájékoztatás közötti kapcsolat,
- a szervezetnek az előírások betartása tekintetében tanúsított magatartása, és környezetvédelmi irányításának minősége,
- talajszennyezés és magas kockázatot jelentő anyagok, például azbeszt jelenléte az épületekben, az (új) termelési eljárásokkal, termékekkel vagy szolgáltatásokkal kapcsolatban felmerülő lehetséges környezetvédelmi kockázatok.

4.5. *Egyéb szociális felek*

A fogyasztók és szervezeteik valamint a nem kormányzati környezetvédelmi szervezetek gyakran érdeklődnek a következők iránt:

- a szervezetek környezetvédelmi politikája és teljesítménye, az eljárásokhoz, termékekhez és szolgáltatásokhoz kapcsolódóan,
- a politika világában vagy a médiában tárgyalt aktuális kérdések, például a használt termékek újrafelhasználását célzó törekvések az elektronikai iparban, a mérgező anyagok kiküszöbölése a festék- és ragasztóágazatban, a fa eredete a fa- és bútorgyártásban, stb. A szervezeteknek fel kell ismerniük, hogy helyes lenne, ha megvilágítanák az e kérdésekkel kapcsolatos álláspontjukat, törekvéseiket és eredményeiket,
- a környezetvédelmi teljesítmény időbeli alakulása az egyes telephelyeken valamint vállalati szinten, különösen világos összefüggésben, hogy összevethető legyen a

jogszabályi követelményekkel, a rendelkezésre álló legjobb technológiákkal és más, összehasonlítható szervezetek teljesítményével,

- tájékoztatás a rövidebb és hosszabb távú konkrét eloirányzatokról és célokról, nem csak a kibocsátás, hanem a közvetett környezeti hatások tekintetében is, úgymint nyersanyag-felhasználás, termékek és szolgáltatások, lejárt élettartamú termékek és szállítás,
 - az elovigyázatossági elv elfogadásának módja a környezetvédelmi döntések meghozatalában.
-

*II. MELLÉKLET***ÚTMUTATÁS AZ EMAS KERETÉBEN AZ ALKALMAZOTTAK
RÉSZVÉTELÉROL**

(Ha másképp nincs jelezve, a mellékletekre való utalások a 761/2001/EK rendelet mellékleteire vonatkoznak)

1. BEVEZETÉS

Az EMAS keretében az alkalmazottak bevonásáról szóló útmutatás a következőkön alapul:

A 761/2001/EK rendelet 1. cikkének (2) bekezdése, amely a következőképpen szól:

„Az EMAS célja, hogy elmozdítsa a szervezetek környezetvédelmi teljesítményének folyamatos javítását a következőkkel:

...

d) a szervezet alkalmazottainak aktív bevonása, valamint megfelelő alap- és továbbképzés, amely lehetővé teszi az a) pontban említett feladatokban való aktív részvételt. Kérésükre az alkalmazottak bármilyen képviselőit is be kell vonni.”

A 761/2001/EK rendelet I. melléklete, amely a következőképpen szól:

„A szervezet meghatározza a képzési igényeket. Eloírja, hogy a személyzet minden tagja, akinek a munkája jelentős hatást gyakorolhat a környezetre, megfelelő képzésben részesüljön.

Eljárásokat dolgoz ki és tart fenn azért, hogy a vonatkozó beosztásokban illetve szinteken lévő alkalmazottai vagy tagjai tudatában legyenek:

a) a környezetvédelmi politika és eljárások, valamint a környezetvédelmi vezetési rendszer követelményei betartásának fontosságának;

- b) a munkatevékenységük tényleges vagy potenciális jelentos környezeti hatásainak, és a jobb személyi teljesítmény környezetvédelmi elonyeinek;
- c) a környezetvédelmi politika és az eljárások, valamint a környezetvédelmi vezetési rendszer követelményei betartása terén a szerepüknek és felelőségüknek, beleértve a felkészültséget vészhelyzetre és a reagálással kapcsolatos követelményeket;
- d) a meghatározott működési eljárásoktól való eltérés potenciális következményeinek.

A jelentos környezeti hatásokat kiváltó feladatokat végző alkalmazottaknak a megfelelő képzettség, szakképzettség és/vagy gyakorlat folytán hozzáértőnek kell lenniük. (I-A. melléklet (4) bekezdés 2. pont).”

„Az I. melléklet A. részében foglalt követelményeken túl az alkalmazottakat be kell vonni a szervezet környezetvédelmi teljesítményének folyamatos javítását célzó folyamatba. E célra megfelelő részvételi formákat kell alkalmazni, például a javaslatok könyve rendszert, vagy a projektalapú csoportmunkát környezetvédelmi bizottságokban. A szervezeteknek ismerniük kell az e területen folytatott legjobb gyakorlatról szóló bizottsági útmutatást. Kérésükre az alkalmazottak bármilyen képviselőit is be kell vonni. (I-B melléklet (4) bekezdés).”

Ha a szervezetek mindenkit bevonnak a környezetvédelmi munkába, ezzel esélyt és lehetőséget teremtenek a hatékonyabb munkára, és ez a siker előfeltétele. Nem szabad tehernek tekinteni az alkalmazottak aktív bevonását a szervezet környezetvédelmi teljesítményének folyamatos javítását célzó folyamatba. Ez az útmutatás éppen ennek ellenkezőjét igyekszik hangsúlyozni.

Ez az útmutatás olyan módszereket és eszközöket mutat be az alkalmazottak aktív bevonására, amelyek hatékonyabbá teszik a munkát, kevesebb terhet raknak a vezetésre és az alkalmazottakra egyaránt, és amelyek szavatolják az EMAS helyes végrehajtását.

A környezetvédelmi kérdésekkel kapcsolatos munkának folyamatosnak kell lennie. Ez a szervezet összes tagjának (vezetés és alkalmazottak) aktív bevonása és részvétele nélkül nem valósulhat meg.

A szervezet összes tagjának bevonása a munkába egyben a vezetési rendszer életben és frissen tartásának is a helyes módja. A tapasztalat azt mutatja, hogy azok a vezetési rendszerek, amelyek nem vonnak be mindenkit aktívan, hajlamosak a bürokratizálódásra és nem működnek jól.

Fontos, hogy az alkalmazottakkal éreztetni kell, hogy a környezetvédelmi munka nem fenyegetés, hanem lehetőség, többek között a munkakörülmények javítására, és fel kell kelteni a büszkeségüket arra vonatkozóan, hogy környezetvédelmi szempontból jó szervezetben dolgoznak.

A kutatások, az EMAS szervezetek hitelesítése és általában a munkaszervezés változása során szerzett tapasztalatok azt mutatják, hogy ha az összes alkalmazottat folyamatosan, aktívan bevonják, és különösen ha képviselőik aktívan részt vesznek a munkában, jobb eredményt érnek el.

A tapasztalat azt is megmutatta, hogy az a kifáradás, amely az EMAS és az EN ISO 14001 rendszerekhez hasonló rendszerekkel folytatott munka során bizonyos idő elteltével felléphet, az alkalmazottak aktív bevonásával elkerülhető.

2. RENDELKEZÉSEK

2.1. *Általános rendelkezések*

A szervezetnek fel kell ismernie, hogy az alkalmazottak aktív bevonása húzóerőt jelent, és előfeltétele a folyamatos és sikeres környezetvédelmi fejlesztéseknek, valamint egyben a környezetvédelmi teljesítmény javításának kulcsfontosságú erőforrása. A szervezetnek fel kell ismernie, hogy az alkalmazottak aktív módon történő bevonása az a helyes módszer, amelynek segítségével a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer a szervezetben sikeresen meggyökerezethető.

A szervezetnek fel kell ismernie, hogy az „alkalmazotti részvétel” kifejezés a nemzeti rendszernek megfelelően magában foglalja mind az egyes alkalmazottak és képviselőik részvételét, mind pedig tájékoztatását. Ezért minden szinten alkalmazotti részvételi rendszernek kell működnie.

Eszközöket kell bevezetni az alkalmazottak aktív bevonása érdekében.

Ennek elvégzésére vonatkozóan bizonyítékokkal kell szolgálni a hitelesítők számára. Ilyen bizonyítékok lehetnek például a következők:

a szakszervezetekkel, üzemi tanácsokkal vagy az alkalmazottakat képviselő egyéb szervezetekkel folytatott megbeszélések vagy a szervezeten belüli egyéb megbeszélések jegyzőkönyvei

megfelelo oktatás, képzés és tájékoztatás rendelkezésre állása

lehetőség az alkalmazottak számára javaslatok felvetésére (javaslatok könyve rendszer)

környezetvédelmi bizottságok rendelkezésre állása

megbeszélések a vezetés és a munkavállalók képviselői között a környezetvédelmi teljesítmény tárgyában

környezetvédelmi teamek vagy munkacsoportok, vagy projektalapú csoportok létrehozása

az alkalmazottaknak és a meglévő képviselőknek adott tájékoztatás rendszeressége

a hitelesítők valamint az alkalmazottak és képviselőik közötti kapcsolattartás

aktív bevonás, tájékoztatás és részvétel a környezetvédelmi tisztviselő/vezetői képviselő valamint az alkalmazottak és képviselőik között.

A szervezetnek fel kell ismernie, hogy e folyamatok sikerének előfeltétele a vezetés részéről mutatott elkötelezettség, készségesség és aktív támogatás. Ebben az összefüggésben hangsúlyozni kell a vezetéstől az alkalmazottak felé irányuló visszajelzés szükségességét.

2.2. Oktatás és képzés

A szervezetnek fel kell ismernie a személyzet környezetvédelmi kérdésekben való folyamatos tájékoztatásának és képzésének szükségességét. Az összes alkalmazottnak alapvető tájékoztatásban és képzésben kell részesülnie. A változások kezelésének lényeges része a vezetés képzése is.

Azoknak az alkalmazottnak, akiket közvetlenebbül bevontak a szervezet környezetvédelmi irányításába, például közös munkacsoportokban való részvétel útján, szélesebb körű továbbképzésben kell részesülniük. Ennek a továbbképzésnek ki kell terjednie különösen, de nem kizárólag az EMAS-ra, a környezetvédelmi politikára, a legjobb gyakorlatokra és a kommunikációra.

2.3. *A bevonás szintjei*

A szervezetnek fel kell ismernie, hogy az alkalmazottak részvétele a környezetvédelmi vezetési munka első napjától kezdve, minden szinten és minden szakaszban fontos és szükséges. Emiatt a szervezeteknek aktívan be kell vonniuk az alkalmazottakat a következőkbe:

- a szervezet környezetvédelmi politikájának megfogalmazása,
- a kezdeti környezetvédelmi állapotfelmérés és a technikai fejlettségi szint elemzése, valamint az információk összegyűjtése és hitelesítése,
- a környezetvédelmi teljesítmény javítását célzó környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer létrehozása és végrehajtása,
- környezetvédelmi bizottságok az információk összegyűjtése és a környezetvédelmi tisztviselő/a vezetés képviselői valamint az alkalmazottak és képviselőik részvételének biztosítása érdekében,
- közös munkacsoportok a környezetvédelmi cselekvési program és a környezetvédelmi hitelesítés érdekében,
- környezetvédelmi nyilatkozatok kidolgozása.

2.4. *Alkalmazotti javaslatok és jutalmazási rendszerek*

A szervezetnek gondoskodnia kell arról, hogy az alkalmazottak egyszerű módon tehesenek javaslatokat a környezetvédelem javítása érdekében. Ez megvalósítható például a javaslatok gyűjtésére szolgáló ládák kihelyezésével.

Ha az alkalmazottak cselekvései a szervezet gazdasági és/vagy környezetvédelmi teljesítményének javulását eredményezik, az alkalmazottakat meg kell jutalmazni. Pénzügyi és más típusú jutalmazási rendszerek egyaránt alkalmazhatók.

*III. MELLÉKLET***ÚTMUTATÓ A KÖRNYEZETI TÉNYEZOK MEGHATÁROZÁSÁHOZ ÉS
JELENTOSÉGÜK ÉRTÉKELÉSÉHEZ**

*(Ha másképp nincs jelezve, a mellékletekre való utalások a 761/2001/EK rendelet
mellékleteire vonatkoznak)*

1. AZ ÚTMUTATÁS CÉLJA

Ennek a dokumentumnak az a célja, hogy útmutatást adjon az olyan tevékenységekből, termékekből és szolgáltatásokból eredő jelentos környezeti tényezok azonosításához, amelyek felett az EMAS-t alkalmazó szervezet a VI. melléklettel összhangban vezetői ellenőrzést vagy befolyást gyakorol. Az EMAS keretében a jelentos környezeti tényezok állnak a figyelem középpontjában a szervezet környezetvédelmi vezetési rendszerénél, a környezetvédelmi teljesítmény célok és eloirányzatok meghatározásán keresztül történő értékelésénél és javításánál, illetve a folyamatos felülvizsgálat tekintetében. A jelentos környezeti tényezok és hatások a III. melléklet szerinti környezetvédelmi nyilatkozat szempontjából szintén érdekesek.

**2. A KÖRNYEZETI TÉNYEZOK, JELENTOS KÖRNYEZETI TÉNYEZOK ÉS
JELENTOS KÖRNYEZETI HATÁSOK KÖZÖTTI KAPCSOLAT**

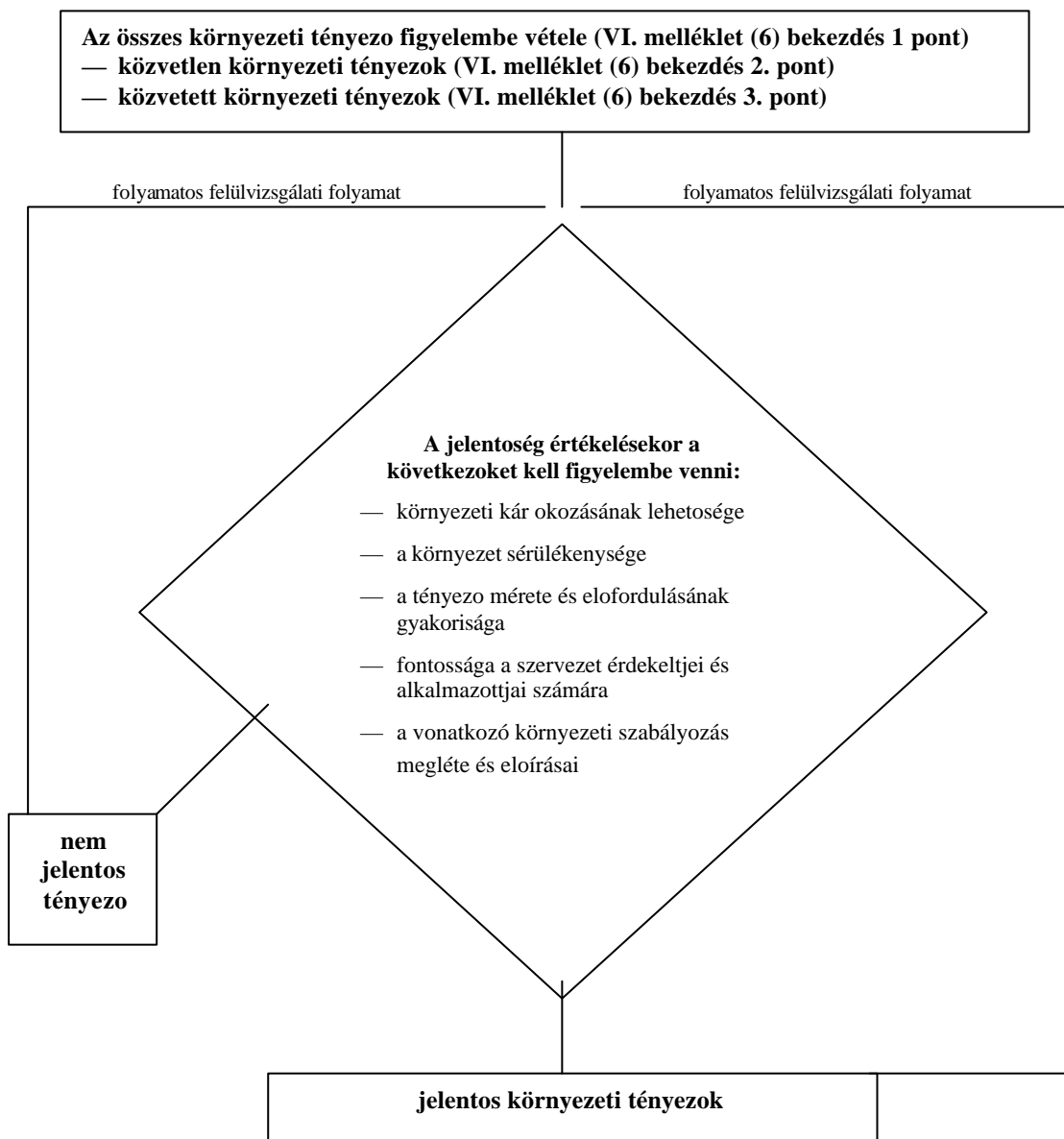
Az EMAS alapelve az, hogy a szervezet működésének környezeti tényezoi (a 761/2001/EK rendelet 2. cikkének f) pontja)) környezeti hatást (2. cikk g) pont) eredményeznek. Ha a szervezet valamely környezeti tényezője jelentos környezeti hatást vált ki, úgy ezt a tényezot jelentosnek kell tekinteni, és be kell építeni a környezetvédelmi vezetési rendszerbe.

**3. A JELENTOS KÖRNYEZETI TÉNYEZOK MEGHATÁROZÁSÁT SZOLGÁLÓ
ELJÁRÁS LÉPÉSEI**

A VI. melléklet példát ad a „közvetlen” és „közvetett” környezeti tényezokre. Ez a jegyzék nem teljes körű. A kezdeti környezetvédelmi állapotfelmérés, majd az azt követő folyamatos

felülvizsgálati folyamat elengedhetetlen ahhoz, hogy a szervezet nyitott, elfogulatlan és átfogó módon tekintsen tevékenységei, termékei és szolgáltatásai konkrét környezeti tényezőire. Eloffordulhatnak olyan esetek, amikor nehéz a már azonosított környezeti tényezőt „közvetlen” vagy „közvetett” környezeti tényezőként besorolni. Ebben az esetben azt kell szem előtt tartani, hogy a környezeti tényezők azonosításának a fő célja az, hogy teljes rálátást nyerjenek a szervezet tevékenységei, termékei és szolgáltatásai tekintetében jelentkező környezetvédelmi vonatkozásokra, és minden létező környezeti tényezőt kezeljenek. Nem az a fontos, hogy egy kérdést közvetlen vagy közvetett tényezőként besoroljanak, hanem az, hogy minden tényezőt azonosítsanak, és így lehetőség nyíljon a kezelésükre a vezetési rendszeren keresztül. A jelentős környezeti tényezők azonosítását célzó eljárás a következőképpen foglalható össze:

1. lépés	Az összes környezeti tényező azonosítása
2. lépés	A jelentős kritériumok szervezet általi meghatározása a közösségi jogszabályok figyelembe vételével
3. lépés	A jelentős környezeti tényezők azonosítása a 2. lépésben említett jelentős kritériumok alapján

4. A KÖZVETLEN KÖRNYEZETI TÉNYEZŐK AZONOSÍTÁSA

A közvetlen környezeti tényezők magának a szervezetnek a tevékenységeihez, termékeihez és szolgáltatásaihoz kapcsolódó olyan tényezők, amelyek felett a szervezet közvetlen vezetői ellenőrzéssel bír. Minden szervezetnek figyelembe kell vennie működése közvetlen tényezőit. A nem ipari szervezetek esetében azonban gyakran tevékenységeik, termékeik és szolgáltatásaik közvetett tényezőire kerül a hangsúly.

Elvégzendő feladatok:

- beszéljünk az alkalmazottakkal

- járjuk be a telephelyet és szomszédságát
- beszéljünk az érdekeltekkel
- vizsgáljuk át a dokumentumokat (pl. biztonsági adatlapok, engedélyek)
- nézzünk utána a szabályozásnak (pl. lényegi jog, muszaki követelmények, úgymint szennyezőanyagok kötelező felügyelete)
- vizsgáljuk meg az öko címke kritériumait
- ellenőrizzük a kereskedelmi kamarától stb. kapott tájékoztatást
- beszéljünk más EMAS vállalatokkal
- vizsgáljuk meg az anyagáramlásokat
- vizsgáljuk meg a teljesítmény meglévő mutatóit
- vizsgáljuk meg a szervezet összes részét és infrastruktúráját (pl. csövezetékek, elektromos vezetékek, vasúti sínek)

Átgondolandó kérdések:

- beszerzési politika
- kibocsátás a vízbe és a levegőbe
- hulladék
- erőforrás-felhasználás
- energia

- helyi kérdések
- földhasználat és –szennyezés
- múltbeli kérdések
- szállítás

5. KÖZVETETT KÖRNYEZETI TÉNYEZŐK ÉS BEFOLYÁSOLÁSUK MÓDJA (VI. MELLÉKLET (6) BEKEZDÉS 3. PONT)

A VI. melléklet (6) bekezdése 3. pontja a közvetett környezeti tényezőket azonos alagra helyezi a VI. melléklet (6) bekezdése 2. pontjának megfelelő közvetlen környezeti tényezőkkel. A közvetett környezeti tényezők eredhetnek a szervezet harmadik felekkel való interakciójából, amelyet az EMAS nyilvántartásba vételre törekvő szervezet bizonyos mértékben képes befolyásolni. A nem ipari szervezetek számára, úgymint helyi hatóságok és pénzügyi intézmények, elengedhetetlen, hogy figyelembe vegyék a fő tevékenységük járulékos környezeti tényezőit is. A szervezet telephelyéhez és létesítményeihez kötődő környezeti tényezőkre korlátozódó leltár nem elégséges.

Elvégzendő feladatok:

- beszéljünk az (al)vállalkozókkal és szállítókkal (pl. szolgáltató vállalatok, bérbeadók)
- beszéljünk az ügyfelekkel
- vizsgáljuk meg a termékek felhasználását és eltávolítását
- vizsgáljuk meg az (al)vállalkozók tevékenységét
- vizsgáljuk meg az öko címke kritériumait
- ellenőrizzük a kereskedelmi kamarától, stb. kapott tájékoztatást

- beszéljünk más EMAS vállalatokkal
- beszéljünk a nem kormányzati szervezetekkel és más érdekelttel
- vizsgáljuk meg a szállított termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó tájékoztatást

Átgondolandó kérdések:

- termékekkel kapcsolatos kérdések
- szerződések
- szállítás
- új piacok a meglévő termékek számára
- pénzügyi termékek
- termékkínálat
- idegenforgalom
- szolgáltatások

A közvetlen környezeti tényezők belső vezetői döntésekkel irányíthatóak. A közvetett környezeti tényezők ezzel szemben szükségessé teszik, hogy a szervezet a környezeti elonyók elérése érdekében befolyást gyakoroljon (al)vállalkozóira, szállítóira, ügyfeleire valamint termékeinek és szolgáltatásainak felhasználóira. Ez azt igényli, hogy a szervezet kreatívan használja fel befolyását. A VI. melléklet (6) bekezdése 3. a) – g) pontja alapján a közvetett környezeti tényezők kezelésébe többek között a következők tartozhatnak:

- a) *termékekkel kapcsolatos kérdések (tervezés, fejlesztés, csomagolás, szállítás, felhasználás és hulladékhasznosítás / lerakás)*

A szervezetek a következőket vehetik figyelembe:

- termékeik életciklus-értékelésének rendelkezésre álló eredményei
 - a környezetvédelmi teljesítmény mutatóinak kialakításából és felhasználásából származó eredmények
 - a szállított termékek és a termék feldolgozásának környezeti tényezoi
 - a termékeik előre látható helytelen felhasználásának, nem megengedhető újrafelhasználásának vagy eltávolításának hatásai
 - az ügyfelek/fogyasztók és szállítók tájékoztatás iránti igényei és az ügyfelek további oktatása (pl. a termékek felhasználására és eltávolítására vonatkozóan)
 - a termékek tartóssága és javíthatósága, a meglévő termékek új terméksorozatokkal és pótalkatrészekkel való kompatibilitása
- b) *tokeberuházások, kölcsönök nyújtása és biztosítási szolgáltatások*

A szervezetek a következőket vehetik figyelembe:

- engedélyezési politika és biztosítási prémiumok (pl. a „zöld” vállalatok, az EMAS szervezetek kedvezményes bánásmódban való részesítése)
- befektetési politika (zöld befektetések)
- értékelési eljárások (környezetvédelmi kockázat csökkentése)
- kölcsönzési politika (pl. a „zöld” vállalatok, az EMAS szervezetek kedvezményes bánásmódban való részesítése)
- termékkínálat (pl. zöld alapok)

c) *új piacok*

A meglévő termékek új piacokra való bevezetése kapcsán megvan rá az esély, hogy új környezeti tényezők merüljenek fel. Ezzel összefüggésben a szervezetek megvizsgálhatják például a következőket:

- a meglévő infrastruktúra pl. a veszélyes hulladékok visszaforgatására vagy kezelésére, a problémás anyagok szállítására és kezelésére, a szennyvízkezelésre, vészhelyzetre
- technológiai és oktatási szabványok
- a környezetvédelmi kérdésekkel kapcsolatos tudatosság az új piacon

d) *szolgáltatások kiválasztása és összetétele (pl. közlekedési vagy vendéglátó-ipari szolgáltatások)*

A szervezetek megvizsgálhatják például a szolgáltatók környezetvédelmi irányítását, úgymint:

- szállásnyújtási szolgáltatások (szállodák, konferencia-központok)
- szállítási és közlekedési szolgáltatások (környezetbarát szállítási módok, a szállítás hatékony szervezése, a járművek technológiai szabványai és üzemanyag-fogyasztása)
- termékkínálat, zöld beszerzési politika, újrafelhasználható és komposztálható élelmiszerek felhasználása, a vendéglátó-ipari szolgáltatások hulladékgazdálkodása

e) *igazgatási és tervezési döntések*

A szervezetek megvizsgálhatják például a következőket:

- a jövőbeli tervezési döntések végrehajtásából eredő tényezők
- a kísérleti játékok vagy számítógépes modellezés eredményei

— hasonló projektek megvalósításából származó tapasztalatok

f) *a termékcsaládok összetétele*

Ez a harmadik felek által szállított termékeket értékesítő vagy forgalmazó szervezetek számára fontos, amelyek a például a következőket tehetik:

— „zöld” beszerzési politika kialakítása a szerződéses partnerek és termékek tekintetében

— a termék-visszavételi program keretében eladott termékek elonyben részesítése

— általánosan elfogadott öko címkét viselő termékek felvétele a termékkínálatukba

g) *a fővállalkozók, alvállalkozók és szállítók környezetvédelmi teljesítménye és gyakorlata*

A szervezetek például a következőket tehetik:

— az (al)vállalkozók és szállítók kikérdezése tevékenységeik és termékeik környezetvédelmi teljesítményéről

— a szerződő partnerek által biztosított biztonsági adatlapok, termékcsalád-elemzések vagy azok vonatkozó kivonatainak elemzése

— az (al)vállalkozók és szállítók képzése (pl. tanácsadás a környezeti veszélyek csökkentése érdekében)

— „zöld záradékok” beépítése szerződéseikbe

Átgondolandó kérdések:

— ügyfelek oktatása (pl. a termékek felhasználására és eltávolítására vonatkozóan, tanácsadás a környezeti veszély csökkentése érdekében)

- „zöld” beszerzési politika
- „zöld” vállalatok, pl. EMAS vállalatok kedvezményes bánásmódban való részesítése (kölcsonök, biztosítás)
- „zöld” befektetések
- termékvisszavételi programok
- „zöld” záradékok a szerződéseken

6. A JELENTOSÉG-FELMÉRÉS ELVÉGZÉSE

Annak eldöntése érdekében, hogy jelentosek-e, az összes környezeti tényezot meg kell vizsgálni és értékelni kell. Azokat a környezeti tényezokat, amelyek jelentosnek találatnak, be kell építeni a környezetvédelmi vezetési rendszerbe és a folyamatos felülvizsgálati folyamatba. A nem jelentosnek ítélt tényezokat a változó körülmények figyelembe vételével szintén felül kell vizsgálni. A szervezet a kérdéses környezeti tényezok jelentoségének felmérése érdekében maga határozza meg saját kritériumrendszerét. A 761/2001/EK rendelet szerint a kritériumok „átfogóak, megismételhetőek, a független ellenőrzésre módot nyújtanak” (VI. melléklet (6) bekezdés 4. pont), és figyelembe kell venniük a közösségi jogszabályokat (VI. melléklet (6) bekezdés 1. pont). A6. melléklet (4) bekezdése g) pontjáig tartó rész megad néhányat azok közül a kritériumok közül, amelyeket a szervezet környezeti tényezoi jelentoségének eldöntésekor figyelembe vehet.

A szervezetnek a környezeti tényezok jelentoségének felmérésekor alapvetően a következő kérdéseket kell figyelembe vennie:

- környezeti kár okozásának lehetősége
- a helyi, regionális vagy globális környezet sérülékenysége
- a tényező vagy hatás mérete, száma, gyakorisága és visszafordíthatósága

- a vonatkozó környezetvédelmi szabályozás létezése és követelményei
- fontosság a szervezet érdekeltjei és alkalmazottjai számára

Ezekre a kérdésekre és a kiválasztott kritériumokra adható egyszerű „igen” vagy „nem” válasz, de felhasználhatók differenciáltabb formában is, első lépésben a szervezet környezeti tényezői jelentőségének felmérésére, majd második lépésben prioritásokat tartalmazó cselekvési lista létrehozására (pl. besorolás „magas”, „közepes”, „alacsony” vagy „nagyon fontos”, „kevésbé fontos”, „nem fontos” kategóriákba).

A felmérés elvégzésekor a szervezetnek figyelembe kell vennie a tevékenységek elindításakor és lezárásakor fennálló feltételeket, valamint az ésszerűen előre látható vészhelyzet esetén fennálló feltételeket. Figyelembe kell venni továbbá a múltbeli, jelenlegi és tervezett tevékenységeket.

A felmérés végrehajtásához hasznos információkkal szolgálhatnak az engedélyek, vonatkozó szabályzatok (pl. a szennyezőanyagok számszerűsített határértékeire vagy felügyeletére vonatkozóan), a nemzeti cselekvési tervek, a helyi napirendek, a felügyeleti naplók vagy a tudományos tanulmányok. A szabályozó ügynökségek, ügyfelek és szállítók, környezetvédelmi csoportok, kereskedelmi és szakmai szövetségek, ipari szövetségek, kereskedelmi kamarák és tudományos intézetek szintén hasznos tájékoztatással szolgálhatnak a felmérés elvégzéséhez.

Átgondolandó kérdések:

- felhalmozódott szennyezőanyagok
- éghajlatváltozás (üvegházhatást keltő gázok, az ózonréteg vékonyodása)
- a víz és a talaj savasodása
- a víz eutrofizálódása és a talaj nitrogénnel való telítődése

- biológiai sokféleség, a különleges megőrzési érdeket képviselő területekre nehezedő nyomás (pl. élőhelyek megszüntetése)
 - idegen organizmusok behozatala és elterjedése
 - fémek hatásai
 - fotokémiai oxidánsok és talajszinti ózon
 - (veszélyes) vegyi anyagok hatásai, ezen belül perzisztens szerves szennyezőanyagok
 - a föld- és vízerőforrások nem megfelelő felhasználása
 - városi légszennyezés és zaj
 - nem forgó anyagáramlások, hulladékok és környezeti maradványok
-

*IV. MELLÉKLET***ÚTMUTATÓ A HITELESÍTOK SZÁMÁRA A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK (KKV), KÜLÖNÖSEN A KIS- ÉS MIKROVÁLLALKOZÁSOK HITELESÍTÉSÉHEZ**

*

(Ha másképp nincs jelezve, a mellékletekre való utalások a 761/2001/EK rendelet mellékleteire vonatkoznak)

1. BEVEZETÉS

Ismert probléma, hogy a KKV-k nehezen vezetik be az olyan vezetési rendszereket, mint az ISO 9001, ISO 14001 és az EMAS. A rendszereket túlságosan bürokratikusnak és időigényesnek tartják. A gondot nem ezeknek a vezetési rendszereknek a megismerése jelenti, hanem a bevezetésükhöz és fenntartásukhoz szükséges fizikai és pénzügyi erőforrások biztosítása. Különösen nehézséget okoz az ellenőrzött dokumentációra való hagyományos hagyatkozás, mint az egyetlen eszközre, amely bizonyítja, hogy a vezetési rendszer a szabványokban és szabályozásban meghatározott vezetési rendszerekre vonatkozó követelményekkel összhangban működik. Az ilyen rendszerek fenntartása és irányítása időigényes, és gyakran ellentétes a kisvállalatok munkagyakorlatával.

A kisvállalatokat a rövid jelentési utak, a többfunkciós személyzet, a munka közbeni képzés és a változáshoz való gyors alkalmazkodás képessége jellemzi. A hitelesítőnek az a feladata, hogy megismerje az ilyen szervezetek erősségeit és gyengeségeit, és oly módon folytassa le a hitelesítést, hogy ne rakjon szükségtelen terhet a kis szervezetekre. Ezt az útmutatást úgy tervezték, hogy a kis szervezetekre lehessen alkalmazni, bizonyos esetekben pedig csak a mikroállalkozásokra. A hitelesítőnek tapasztalatai révén kell a szervezet rendelkezésére álló erőforrásokhoz viszonyítva meggyozodnie arról, hogy a szervezet rendelkezésére álló források fényében alkalmazható-e ez az útmutatás a hitelesített szervezetre.

2. DOKUMENTÁCIÓ

A dokumentálás célja a vezetési rendszerekben annak biztosítása, hogy a szervezet képes az általa választott irányítási móddal összhangban, következetesen végrehajtani működéseit. Így írásban rögzített eljárásokat alkalmazhatnak annak biztosítása érdekében, hogy a muvelet

végrehajtójától függetlenül azonosan hajtsák végre az egyes muveleteket. A dokumentációt használják annak bizonyítására is, hogy adott muveleteket vagy eljárásokat helyesen hajtanak végre, pl. a felügyeletből származó adatok a jogszabályok betartásának bizonyítására.

Amikor KKV-knál végeznek hitelesítést, a hitelesítőknek nem szabad megfélemedezniük a következőkrol:

— **nem szükséges minden eljárást dokumentálni**

A kis szervezetekben gyakran használnak szóbeli eljárásokat és munka közbeni tanulást. A hitelesítőknek az a feladata, hogy bizonyítékot találjon arra vonatkozóan, hogy az eljárás működik.

Példa: A telephely rendelkezhet olyan eljárással, amely szerint a különböző típusú hulladékokat el kell különíteni. A bizonyítéknak két szinten kell megjelennie:

- a muvelet végrehajtója érti, amit csinál
- a hulladék elkülönítése gyakorlati szinten működik

— **az eljárásoknak arányosnak kell lenniük**

Az eljárások megfeleloségének meghatározásakor figyelembe kell venni a tevékenység nagyságrendjét és összetettségét, a járulékos környezeti hatások jellegét és a muveletek végrehajtóinak szaktudását. Eloffordulhat, hogy a leghatékonyabb megoldást az egyszerű folyamatábrák, piktogramok, feliratok és mátrixok adják.

3. DOKUMENTUMOK ELLENORZÉSE

A dokumentumok ellenorzésének a lényege annak biztosításában áll, hogy a megfelelő dokumentumok azoknak a személyeknek a birtokában legyenek, akiknek azokra szükségük van. A legegyszerubb formában mindössze a dokumentumoknak és azoknak a személyeknek a felsorolására van szükség, akik az elobbiek birtokában vannak. A rendszer működésének

hitelesítése egyszeruen annyit jelent, hogy ellenorizik, hogy minden személy rendelkezik-e a dokumentummal, amellyel rendelkeznie kell.

Példa

Eljárás

Alkalmazott	Beszerzés	Jelentéskészítés	Adatgyűjtés	Kibocsátás- felügyelet	Utazásszervezés
	1. változat	2. változat	1. változat	2. változat	3. változat
1. alkalmazott	X			X	
2. alkalmazott					X
3. alkalmazott			X		
4. alkalmazott		X			
5. alkalmazott					X

Annak hitelesítése céljából, hogy ez rendben van, a hitelesítonek például azt kell ellenoriznie, hogy a 3. alkalmazott adatgyűjtés céljára rendelkezett-e az adatgyűjtési eljárás 1. változatával, és használta-e.

4. BIZONYÍTÉK

A hitelesítonek minden esetben objektív bizonyítékot kell találnia arra vonatkozóan, hogy a rendszer működik, nem pedig túlzott mennyiségű papírmunkát, így a kis szervezetekben az eljárások hatékonysága gyakran jobban ellenorizhető az eredmény révén.

Példák

— hőmérséklet ellenorzése:

a hitelesítonek nem kell ellenoriznie az írott eljárásokat, hogy megvizsgálja, hogy a hőmérséklet ellenorzése hatékony-e, ha a nyilvántartások teljesek, és azt mutatják, hogy a hőmérséklet az érvényes határokon belül volt. A hitelesítonek ellenoriznie kell az eljárásért felelos alkalmazott ismereteit is. Ha a nyilvántartások az ellenorzési

követelmények betartásának elmaradását mutatják, a szervezetnek képesnek kell lennie rá, hogy hatékony javító intézkedést mutasson be,

— újrafelhasználás:

a papír újrafelhasználására vonatkozó politikával rendelkező szervezetnek azt kell igazolnia, hogy rendelkezésre állnak a megfelelő étesítmények (szeméttárolók stb.), és az alkalmazottak ismerik használatuk módját. A kizárólag újrafelhasznált papír felhasználását előíró politika hatékonysága a felhasznált papír csomagolásán látható címkével bizonyítható.

5. JELENTÉSEK

Az EMAS keretében tett nyilvános nyilatkozatra vonatkozó követelményt nem úgy kell értelmezni, hogy színes jelentést kell készíteni és kinyomtatni. A követelmény célja annak biztosítása, hogy az érdekeltek tájékoztatást kapjanak a szervezet teljesítményéről. Kis szervezetek esetében a legfőbb közönség rendszerint a telephely közvetlen közelében található érdekeltekből áll, a szervezet pedig dönthet úgy, hogy fénymásolt tájékoztatók vagy hasonló biztosításával felel meg a követelménynek. Az EMAS-t nem szabad olyan rendszernek tekinteni, amely szükségtelen terheket ró a kisvállalatokra.

6. HITELESÍTÉSEK ÉS FELÜLVIZSGÁLATOK

A legtöbb kisvállalatban lehetséges a szervezeten belül olyan személyt találni, aki kello függetlenséggel rendelkezik ahhoz, hogy ellássa a hitelesítési feladatot. A valóban kis szervezetekben (mikrovállalkozások) azonban előfordulhat, hogy erre nincs lehetőség. Ahhoz, hogy elkerülhető legyen külső vállalat megbízása a hitelesítés elvégzésével, a hitelesítő elfogadhat bizonyos alternatívákat:

- a helyi szakmai/kereskedelmi kamarák, KKV-k szervezetei és hasonló szervezetek által elvégzett hitelesítések
- két vagy több, azonos helyszínen működő mikrovállalkozás társulása, amelyek a hitelesítések végrehajtása során osztoznak az erőforrásokban és szakértelemben

- a hitelesítés és az irányítási felülvizsgálat egyesítése egy műveletben, és ezáltal idő és erőforrások megtakarítása.
-

32001H0680					
Angol	Magyar	Francia	Német	Szerepel a glosszáriumban	megjegyzés
depletion of the ozone layer	az ózonréteg elvékonyodása		Ozonloch		
ground level ozone	talajszinti ózon		bodennahe Ozon		
environmental management system (EMS)	környezetvédelmi irányítási rendszer (EMS)				
volatile organic compound (VOC)	illékony szerves vegyület (VOC)				
biodiversity	biológiai sokféleség				Használják a „biodiverzitás” szót is, de ez kétségtelenül nem túl „magyaros”.